

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

O GREA RESPUNDERE.

Credincioși programului nostru, de a stărui pentru o reînălțare a luptei naționale prin o activitate viuă, în repetite rânduri am scris la acest loc, că noi luăm asupra noastră o grea răspundere față cu posteritatea, prin ținuta noastră neputincioasă, acuși lașă, pe care o observăm acum de ani de zile pe terenul facerii de front față de asalturile ce se dau de dușmanii nostri politici asupra națiunii noastre.

Și îndeosebi am repetat noi tânguirea de Casandră, că, mulțumită acestei amortiri rușinoase, prea ne scapă multe privilegii binevenite, pe cari le puteam întrebuința cu folos pentru politica noastră națională, și pentru ridicarea moralului poporului nostru, azi atât de abătut, acuși desnădăjduit și el.

Și ori-cât de supărăcios ar cădea această vorbă urechilor pasiviștilor nostri, o repetăm de nou și de nou, ca oamenii convinși despre aceea ce zic și scriu: O reculegere a noastră politică, astăzi numai activitatea parlamentară ni-o-va putea aduce!

Scoțând, se zicem, la alegerile mai apropiate, măcar 10—15 deputați (în loc 50—60 câți ni-s'ar cădea), aceștia ar forma clubul român parlamentar, și, vrând ori nevrând domnii pasiviști, ochii tuturor Românilor asupra acestuiclub ar fi îndreptați, și aceea ce ei ar hotărî, și aceea la ce ei ar chema poporul, aceea s'ar considera de toți ca cuvântul de ordine venit dela cei mai competenți în ale politice, și în scurtă vreme, chiar fără alte hotărîri meritice, ei ar fi considerați ca singurul și autorisatul comitet național politic diriguitor!

FOIȚA

Dr Vlad la Viena.

Viena, 21 Nov. 1903.

De mult nu ni-s'a dat ocaziune să ne inspirăm aici în străinătate pe tema chestiunii naționale, și poate mulți vor fi între noi, cari au cugețat, că această chestiune s'a prăbușit în întunecul indiferentismului românesc, ce atât de mult a ros la organismul nostru național.

Astăzi, când un nou curent a încolțit, curentul activității politice, astăzi zic, se nu ne mirăm, dacă cei din Viena se simțesc fericiți când pot saluta în mijlocul lor pe reprezentantul acestui nou curent, pe dl Dr. Aurel Vlad, deputatul nostru naționalist în parlamentul din Pesta.

A venit vrednicul nostru deputat fără veste în sfîrul nostru, și în conformitate — modestă ne-a fost manifestarea noastră de iubire, — de en-

Ba și lumea mare, numai pe ei i-ar considera, a lor cuvânt l'ar asculta.

Că aceasta așa e, dovadă și primirea ce colonia română din Viena a făcut-o acum decurînd dlui Dr. Aurel Vlad, singurul deputat național român din parlamentul ungar.

Avînd afaceri private în capitala austriacă, dl Dr. Vlad s'a dus neanunțat, fără nici un scop de a-și marca prin ceva prezența sa acolo.

Cum au aflat însă Românii că deputatul Dr. Vlad e acolo, i-au făcut o manifestație de simpatie, care e totodată o încurajare prețioasă nouă tuturor cari stăm în giurul dlui Dr. Vlad, — și pe care la nici un cas nu i-o făceau dacă nu era d-sa și deputat național în dieta din Pesta. Putea fi Dr. Vlad tot așa de simpatic, tot așa de agil, activ, cu bun renume, cinstit și modest, cum e, — de nu era se fie deputat, manifestația dela Viena nu i-se făcea. Ci i-s'a făcut ca reprezentantului poporului nostru de aici și ca reprezentantului unui curent binevăzută și dorit și de frații nostri depărtați.

Tot așa, fie siguri toți căți au la inimă cauza poporului nostru, — tot așa frumoase manifestații și încurajieri, ba încă și mai puternice, s'ar face deputaților poporului nostru, când ei ar fi un grup întreg în acel parlament și de acolo n'ar răsună numai glasul unui Dr. Vlad, ci a alor 10—20! Și poporul întreg ar fi cu ei.

Și n'ar trece multă vreme, până ai sili și cercurile ocărmitoare ale țerii, a sta de vorbă cu noi, căci multe privilegii ne vin mereu, cari ar putea fi admirabil exploatare, ca să-i faci și pe cei mai îndârjiți contrari politici, să stea la vorbă, și anume la vorbă bună, de vor să nu le faci mize-

tusiasm pentru un fiu al neamului, care nu consideră frică, nici descurajare se stee singur-signurel în mijlocul șovinistilor sêlbatici.

Imediat ce s'a răspândit știrea soșirii d-lui Vlad în rîndurile tinerimei, s'a pornit o însuflețitoare agitație, de a ne întruni în onoarea D-sale.

În scopul acesta s'a trimis o deputație constatătoare din domnii: Cercovschi V. Reus cav. de Mirza și Laurentiu Luca, ca să facă vizită d-nii Dr. Vlad în „Hotel de France“.

Din fericire l'au aflat acasă. Aici a fost salutat tot din partea dlui V. Reus, împărțându-i-se sentimentele de iubire și admirație față cu ținuta sa deamă și corectă națională în parlamentul din Pesta. Tot-odată deputațiunea l'a rugat să rămână încă în Viena și să asculte invitații tinerimei, de a o învrednici, venind în persoană la Convenirea națională, aranjată în grabă, dar de atât mai mare entuziasm.

Dl Dr. Aurel Vlad, deși era pregătît să plece cu trenul de 5 ore,

riile pe cari li le-ai putea altfel face!

Ear' fiindcă întărziem mereu a ne organiza ca să ajungem a ne impune precum ar trebui, — noi luăm o grozavă răspundere față de posteritate, care ne va întreba că ce am făcut noi în zilele noastre, și neputîndu-i da un răspuns mulțumitor, aspru ne va judeca!

Zbateri naționale.

Autoritățile austriace au interzis ținerea cursurilor universitare italiene la Innsbruck. Vestea aceasta răspîndindu-se ca fulgerul printre Italiani, a dat ansă la o mulțime de protestări, demonstrațiuni contra Austriei, anume a consulatelor și ambasadelor Austro-Ungare din regatul Italiei.

Studentii italieni din Viena încă au vrut să demonstreze din acest incident contra hotărîrii de la Innsbruck și pentru înființarea unei universități italiene la Triest însă rectorul aflînd despre intențiunea lor i-a admoniat din vreme pe studenți, că se întrelase aceste demonstrațiuni, cari nu aduc nici un folos causei. Italianii s'au și lăsat capacitați în schimb însă studentimea slavilor de Nord și de Sud a luat locul italienilor. Demonstrând cu cântece naționale slave, au ocupat rampa ce duce la universitate. Studenți naționali germani aflînd despre lucrul acesta s'au întors în masă la universitate, unde s'a născut apoi o bătaie strașnică, până când a intervenit poliția.

Urmarea a fost, că nouă studenți au fost arestați.

*

În 28 I. tr. au aranjat și studenții Italiani din Viena o adunare, la care au participat și deputații Italiani din parlamentul austriac în frunte cu președintele clubului baronul Malfatti, precum și o deputațiune la studenți români.

Au vorbit referentul stud. tech. Bressan, apoi baronul Malfatti,

totuși în fața entuziasmului tinerimei și-a amânat călătoria și a promis, că vine.

Când deputațiunea s'a reintors dela dl Dr. Aurel Vlad, tinerimea, în număr mare, nerăbdătoare aștepta signalul, ca să invite colonia română.

S'a esmis invitări grabnice la toți Românii de bine din colonie, și aici fie zis, colonia română din Viena a ascultat glasul tinerimei și a venit în număr foarte frumos.

Nici nu se putea altcum, căci atari ocaziuni sunt foarte rare, mai ales în lupta noastră națională demult nu s'a manifestat interesul românesc în toată splendoarea.

Convenirea națională era convocată pe Vineri, 20 Nov. la 6 ore seara, în restaurantul „Zum Magistat“ I. Lichtenfelsgasse.

La orele 6½, o nouă deputațiune a fost trimisă, ca să aducă pe dl Dr. Aurel Vlad.

În acest interval din colonie s'au prezentat vrednicii nostri Români: colonel Lupu, Dr. St. Ciureu, Dr. Turcu

și reprezentantul studenților români.

Resoluțiunea luată pretinde cât mai grabnică înființare a unei universități italiene la Triest, și protestează contra măsurilor de interzicere luate față de cursurile universitare italiene dela Innsbruck.

*

Nicăiri lumea nu e adormită pe tema națională, ca la noi, și nu se lasă călcată pe cap ca noi, fără murmur și bărbătești protestări măcar!...

Idee practică.

Mijloc practic de-a învăța școlarii limbii străine ne comunică o lucrare a prof. Marckscheffel dela gimnaziul real din Weimar. Înainte cu vre-o câți-va ani se născu ideea fericită, că elevii și elevetele școlaelor medii din Franța, Anglia, America și Germania, se între în corespondență unii cu alții.

La început stagnă ideea, căci mulți credeau că nu se va putea realiza un atare plan din cauză de indiferență, și din lipsă de timp.

Incercările au dat însă rezultate atât de favorabile și frumoase, nu numai în ce privește învățarea de limbi străine, ci și în ce privește largirea cerului de vedere al corespondenților și corespondentelor, prin cunoașterea felului de a gândi al străinilor!

S'e constată mai departe că aceste corespondențe au durat între respectivii și preste timpul absolvării școlaelor și au servit în multe cazuri ca ajutor reciproc pentru viața practică!

Astăzi iau deja parte la această corespondență reciprocă internațională în Germania 70 gimnaziu, 56 școale reale, 46 gimnaziu reale, 14 școale reale superioare, 5 seminarii, 5 școale comerciale, 75 școale superioare de fete și 5 seminarii de fete.

În Franca 217 institute, în Anglia 55 și în America 68.

Dr. Lazar Popovici, Dănilă Poliția, Dr. Sextil Pușcariu, Zaharie Bărsan, Dr. Cuparescu, George Vitencu, Zugrav, Dr. Nicolae N. Meta, macedonean, etc. etc., și tinerimea completă, așa în cât sala aproape era tixită.

Cu toți d'abia așteptam momentul ca să vedem pe Dr. Vlad. În sfârșit la orele 8 intră în sala deputațiunea cu eroul zilei.

Aplause frenetice... strigăte puternice... „să trăească Dr. Aurel Vlad“... apoi i-se dădu locul de frunte la masă și un buchet de flori anume pregătît pentru vrednicul luptător.

În mijlocul însuflețirii generale se ridică dl Mihai Popovici și în numele tinerimei salută pe dl Dr. Aurel Vlad — „Tinerimea română se simțeste fericită, că poate să vadă, să cunoască pe acel fiu al neamului care în persoana sa întrunește cea mai perfectă idee, ideea activității politice românești... Te salutăm în mijlocul nostru ca pe reprezentantul curentului nou în lupta națională, reprezentantele erei noi, — era activității parla-

Metoda aceasta atât de a-trăgătoare de a învăța o limbă străină, s'ar putea introduce și la noi Români. Atragem deci atențiunea celor chemați să ia inițiativa, — îndeosebi frumos rol ar avea în privința asta tinerii nostri universitari.

O bună pornire.

— Români din Orăștie pentru biserică. —

Frumoasa însuflețire a poporului credincios român gror. din loc dă zi de zi tot prea frumos rezultat la înscrierea de contribuiri benevole pentru »Fondul de zidire«. Pe unde comisia trece, află inimile deschise și bine primitoare. Dela subscrierea publicată deja în numărul trecut, încoace, s'au mai făcut următoarele sub-

Partenie Crișan și Maria	cor 200
lulu Florea	» 100
véd. Ana Pascu	» 100
George Oprian	» 100
Simion Cărpinișan	» 100
Nicolae Turdășan I. Ioan	» 120
Dumitru Martin	» 100
Nicolae Tănase	» 100
Nicolae Bărboi	» 100
Ioan Părău	» 100
Nicolae Sîmedru și Floarea	» 100
Ioan Oprian (gornicu)	» 100
Toma Budoiu	» 100
Ioan Teban	» 100
Iosif Turdășan	» 50
Ioan Morariu	» 50
Iosif Mihăilă	» 50
Ioan David	» 50
Nicolau Vasilo	» 50
Nicolae Haneș	» 50
Ioan Georgean	» 50
Stana Oprița (I. Avram)	» 50
Ioan Anghel	» 50
Ioan Denes	» 40
Nicolae Căndea	» 40
George Bințințan și Raveca	» 30
Véd. Maria Doana	» 30
Ioan Vărlan	» 30
Ilie Turdășan	» 30
Ioan Moisă	» 30
Ioan Filip I. Lazar	» 25
Iosif Băru	» 25
George Suci	» 20

Lista de față: cor. 2270

Suma din Nrul. trecut cor. 9115

Rezultatul până azi: cor. 11.385.

mentare. Fii sigur, d-le deputat, că tinerimea română e cu D-ta și în speranța unui viitor mai strălucit, mai glorios, această tinerime îți promite munca cea mai desinteresată pentru realizarea aspirațiilor ce se cuprind în curentul reprezentat de D-ta. Să trăești, d-le Deputat, la mulți ani, spre binele neamului românesc“...

Cam în acest sens a vorbit dl Mihai Popovici, — durere însă că fiind și eu însuflețit, n'am putut fi atent la întreaga vorbire rostită de harnicul nostru tînăr. Dar după efectul ei judecînd, pot zice, că a fost smulsă din peptul tuturor.

D'abia s'au sfârșit aplausele, când iată că intră reprezentanții fraților italieni, în frunte cu simpaticul lor orator dl Duadn.

Subscrisul corespondent imediat a cerut cuvîntul dela președintele întrunirii dl Mihai Popovici, și am salutat pe frații, cari asemenea au grăbit dinpreună cu noi să serbeze cel mai sănătos și nou curent în po-

Crisa.

Crisa din Pesta trece din peri-peții în peripeții.

Tisza s'a ținut de cuvânt: Joi în săptămâna trecută și-a înaintat propunerea, ca să se țină zilnic ședințe duble, prin ce obosind opoziția să poată ajunge a-și vota legea de recruți și indemnitatea bugetară. Opoziția a țipat ca mușcată de șarghe: a făcut zgomot grozav, dar n'a plătit nimic: Vineri propunerea lui Tisza s'a primit fără discuție, și de Sâmbătă s'au început ședințele duble!

Văzând că nu mai are rost tot lucrul, în ședință de Luni Kossuth F. s'a ridicat și a îmbiat guvernului pace: Să maghiarizeze mai aspru școlile (să le dea pielea noastră jertă!), să schimbe legea electorală și mai tare în folosul ungarilor, etc. și ei îl lasă să-și treacă legile de lipsă. Tisza i-a făgăduit îndată tot!

Marți apoi Kossuth și-a adunat partida la sfat, să depue armele, că în armată altceva nu mai e de câștigat, dar țării îi strică grozav prin forțarea asta a lucrurilor.

Aș! 27 deputați au votat cu el, cu capul partidului, ear' 27 contra! Că ei nu vreau! Ei luptă mai încolo, până nu li-se dă maghiarizată de tot armata!

Kossuth, necăjit, a abzis de presidenția partidului. Nădejtile păcii s'au risipit de nou. Lui Tisza nu-i rămâne decât cu „mâna tare“ se înfrângă pe cerbicoșii obstrucționiști, la care nici o vorbă bună nu prinde.

Ce-o fi vom vedea. Comedia e tot mai proastă și mai iritantă!

Roadele șovinismului

și
boala sistemului!

Hațeg, 28 Nov. 903.

În opidul Hațeg la localizarea cărții funduare, pădurea de pe hotarul orașului s'a pus o parte pe numele școlii și o parte pe numele orașului, ca avere a acestuia, — cu toate că peste tot teritoriul, dreptul de serviciu de pășunat, ghindă și lemnărit, era a foștilor grănițeri.

litica națională, să serbeze pe dl Dr. Aurel Vlad.

Intreaga adunare a dovedit cea mai nobilă dragoste față cu frații nostri italieni, făcându-le ovații frumoase.

Dl Budan, italian, a răspuns în dulcea limbă suroră și în expunerile sale a dovedit cea mai caldă interesare față cu tot ce-i românesc.

Dânsul a electrisat pe ascultători atât cu darul d-sale de orator cât și prin farmecul limbii italiene.

A salutat și dânsul pe dl Dr. Aurel Vlad, dorindu-i isbândă în lupta urașe, ce o represintă.

S'a cântat „Deșteaptă-te Române“ și alte multe cântece naționale.

În numele coloniei a vorbit dl Dr. Lazar Popovici.

Asemenea a accentuat meritul, ce-l are dl Dr. Aurel Vlad, că în deosebi curentul nou, e cel mai priincios și cel mai natural în conformitate cu hărnicia poporului nostru. — Salută pe dl Vlad — și dorește cât de curând să vadă mai mulți luptători români în parlamentul din Budapesta.

Vorbirei lui Popovici au urmat aplauze generale.

În desvoltarea animației am ajuns punctul, în care cu toții simțeam dorul de a auzi pe dl Dr. Aurel Vlad.

În urma segregării care cu mari eforturi am putut să o ducem la ispravă — din partea de pădure întrebuițată de fiscu, am căpătat 621 jugere, ear' din pădurea care a fost întabulată pe oraș, au cedat foștii grănițeri 360 jugere orașului cu drept de exclusivă proprietate.

Sunt 4—5 ani dela predarea pădurii, — foștii grănițeri își administrează partea lor prin o corporațiune constătoare din 7 membri ca comitet și prin oficiali de trei membri, un președinte, un cassar și un controlor — cu o dreptate de admirat în acest mod de inspectie a administrației.

Nu așa e în pădurea acum orășenească!

Aici, că în tot locul — administrația locală, — condusă poate de axiomă că „trebuie smulsă și cea de pe urmă pană de pe găscă“, în înțelegere cu majoritatea comitetului și grație „alegerilor libere și curate“ mai înainte a făcut porțiuni oficialilor, începând dela primar până la hoher, — ear' ce a mai întrecut, pe basa staverii unui preț de batjocură, le-a vândut la câți veniți în oraș din lumea largă.

Nici-odată nu s'a împedat nime de aceea, că cui se dau lemnele, mai ales că majoritatea locuitorilor români — ca urmașii foștilor grănițeri, aveau în câțva asigurați, trebuința lor de lemne de foc, — ei, dar' era tare bățător la ochi, ca Românilor — ba nici chiar neromânilor — dacă nu erau „domni“ sau prietenii „Domnilor“, nu li-se dau lemne!

Acum în Noembrie 1903 a venit iarăși chestiunea și ședința comitetului, raportând primarul opidan dl Béla Muzsnay, că s'au tăiat 192 stângini, și că după subtraherea competenței funcționarilor de 72 stângini, rămân spre vânzare 130 stângini și propune a se statori prețul cu 20 coroane un stângin de 8 m. cub. împreună cu cărăușia.

Membrul comitetului Ioan Muntean face contrapropunere, să se hotărăscă prețul lemnului cu 12 cor. 80 fil. și să nu fie siliți orășenii cari au vite de tras, ca să plătească și cărăușia, prin ce li-se scumpesc lemnele, și că lemnele să se împartă numai acelor ce au în Hațeg casă și dau arunc

În aplauze generale se ridică dl Dr. Vlad și rostește un discurs pe cât de serios pe atât de însuflețitor.

El a zis: „Meritul începe, unde sfârșește datorința“. Activitatea sa de până acum nu o consideră drept merit, ci de datorință. Este fericit văzând că tinerimea e pătrunsă de necesitatea activității politice și ca atare leagă mari speranțe în luptele viitoare. Mulțumește tinerimei din Viena pentru ovațiile făcute nu persoanei domniei sale, ci marelui cauze românești, asemenea mulțumește și coloniei române.

Intreaga asistență îl aclamează. Pentru Colonia română din Viena a vorbit dl V. Reus mulțumindu-i pentru ajutorul dat tinerimei din incidentul acestei conveniri naționale.

Domnul George Vitencu și Adrian Forgaci au rostit discursuri însuflețitoare la adresa dlui Vlad în numele Bucovinenilor, — iar în numele Macenonenilor dl medicianist N. N. Metă din Bitolia.

A urmat după aceea o veselie dintre cele mai frumoase românești, și printre accentele vesele în special s'a mai toastat pentru colonel Lupu și St. Ciurcu.

Și de astă-dată artistul nostru Zaharie Bârsan a fost la culme, pre-

comunal și poartă celelalte greutăți comunale. Propunere foarte la loc!

La asta se ridică căpitanul de poliție dl Lenkes Iosef și crezându-se că sau e pe pusta ungariei, sau în virful muntelui, ori apoi în cârciumă, face reproș pentru această contrapropunere apostrofându-o că e „de ris“, că nu recunoaște meritele juczilor dl Borbely și George Tulvan — și deci apelează la comitet se respingă propunerea contrară și să primească cea propusă de magistrat.

Membrul Ioan Muntean, după ce îi face un compliment pentru grobianitatea sa, trece și fiind domnii juzi de față, îi roagă pe ei însiși a-și spune părerile, însă acestia tăceau! — ear' dînsul continuă: „Știu dînsii, de ce nu vorbesc, că doară nu plătesc nici un filer arunc — și deci nici nu li-se cuvine nici un drept; ear' eu prin tăcerea d-lor judecătorești Dr. Borbely și G. Tulvan, deși sunt juzi regești, văd că și dînsii apără nedreptatea.

Pusă la vot propunerile, propunerea magistratului a înrunit majoritatea (unii spun că numai numărând și pe Kohn Fritz, Virgil Popovici și alți membri!)

Dacă ne-a scandalisat purtarea străinilor, treacă ducă-se, dar' a votat cu stăpânirea și cu ovromagiarii — protopopol Tit. V. Gheaja și primcuratorul seu Ioan Baciu și locțiitorul seu de catechet Nicolae Sânzian, cum și deputatul sinodal Ambrosie Bârsan!

Acum vine partea mai forte. În 26 Noembrie 1903 s'a predat recurs în cursa hotărârii, ce va fi vom vedea, — e însă scandal că primarul omnipotent a demandat a se da lemne până și la cei ce de 3—4 ani și-au tuns „locării“ dela urechi, — ear' bieților bastinași li-se răspunde că nu mai sunt lemne!

Se crede însă că primarul va fi tras la răspundere, — ba fiindcă lemnele puteau fi vândute cu preț mai mare, dacă e să le capete ori-cine, diferință va trebui să o supoarte.

Ear' domnii reprezentanți ai bisericeii gr.-or. pot fi mândri, că au lăsat până și veduve române gr.-or. fără nici o avere și care sunt ajutate cu contribuiri — se

dând un monolog din „Mackben“. Dl Bârsan a câștigat simpatia întregii asistențe.

Cu un cuvânt această convenire națională, deși în grabă aranjată, — totuși a fost pe deplin succesă.

(Rap. „Tr. Pop.“)

Palteta.

Din vremuri triste.

(Urmare și fine).

Cerul s'a îmbrododit peste tot cu un zăbranic negru de nori. De sus se cernia ploaia cu nemiluită și pe drum nu se mai zărea picior de om. Gârâ, mărindu-și apele din torentele ce alunecau în ea, huia ca nici-odată. Târziu de tot din zi când începea a se mai domoli răpăitul picăturilor de ploaie, eedeai trecând cu poalele anti-riului sumese câte un sătean ce alerga după treburi.

De dimineață glasul clopotului nu încetase să sune jalnic și posomorât. Un bocet se auzea în tot satul și nu știai de n'a venit perirea cea mai de pe nrmă.

Molima înfipsese coasa ei mai în fie-care casă și secerase aproape tot ce isbise cu tăișul ei înspăimântător.

piră de frig — și să-și vadă ei îndestulăți pe „domnii“ lor!

Aud că judele Dr. Borbely și George Tulvan nici nu au primit lemnele dela oraș — fiind-că nici nu contribuie la nimica.

Simțul de dreptate le-a dictat-o aceasta, ear' îngâmfiatul primar ar putea vedea în ea lecția care de fapt îi e dată.

Grănițerul.

Corespondență

Sfințirea școlii din Seliște.

Revenind asupra sfințirii școlii din Seliște, publicăm următorul raport ce ne-a venit:

În ziua arhangelilor „Mihail și Gavril“ au fost în Seliște mândre mândre sârbări, din prilegiul sfințirii pomposului nou edificiu școlar, carele a costat vre-o 60.000 de coroane, ca și care rar e a se vedea.

Ce e însă mai frumos și înălțător e faptul că ridicarea acestui edificiu pe poporenii nu i-a îngreunat cu nimica. O parte însămnată a speselor zidirei s'a acoperit din fondul de binefacere al „Casei de păstrare“.

Căci întemeietorii acestei bănci, precum și conducătorii ei de mai târziu, prin șș-i speciali au statorit că din venitul anual 45% să se alimenteze un fond special pentru binefaceri. Din acest fond i-s'a dat comunei binefacești un împrumut fără interese care să-l replătească în un lung șir de ani, pe nesimțite.

Să nu se creadă însă că poporul a rămas nepăsător față de spesele zidirei. Nu. Din contră, când au decis anul trecut zidirea noului edificiu în însuflețirea aceea mare s'au deschis nu numai inimile ci și pungile, așa că până acum au intrat ca daruri benevole, peste 10.000 de coroane. Și e cea mai bună speranță că această sumă se va îndoi, căci se fac încă într'una donațiuni.

Și nu numai cei-ce sunt acasă contribuie cu dinariul lor, ci și Seliștenii cari sunt împrăștiați prin țeri străine.

Etă ce face poporul care știe aprecia însemnătatea școlii și care a gustat deja din roadale ei!

E drept însă, că în Seliște s'a lucrat cu plan măestrit și se lucră din toate puterile și azi, ca în inimile locuitorilor să se sădească simțul de jertfă și de recunoștință față de bi-

Nu-i rămăsese nimic din ce era fraged și draguț.

Soarele, isvorul și bucuria vieței, nu-și mai trimisese razele pe pământ de patru zile și lăsase ca, acoperit de nori, pământul să capete o întunecime particulară.

Cătră seară, când își făcuse ploaia obiceiul să mai stea puțin, începea să se înșire unul după altul cortegiile mortuare, mergând în capul lor un preot bătrîn și gârbovit de mulțimea anilor, ținând drumul cătră cimitier. Raclele făcute din lemn de brad și boite unele cu roșiu, alte cu sta-cojiu, iar altele îmbrăcate cu odăjdă, erau purtate pe paturi de lemn, ținute de patru oameni din cele patru colțuri.

A trecut de atunci o lună și nimic nu putea să mai redea satului veselie de odinioară. Mamele cernite, împodobite cu zăbranic negre, cu obhii adânciți în orbite de necurmatul plân-sului, se duceau în fie-care dimineață la biserica din marginea satului, unde seafia cimitierul, purtând fie-care în mână câte un hârb de oală acoperit cu cărbuni aprinși, ca să facă tămăirea de jur împrejurul mormintelor.

Leana, sârmăna, tot despletită cu

nefăcători, precum și dragoste și alipire nețermurită față de legea și limba strămoșească.

Chiar și actul acesta al sfințirii, care a fost săvârșit cu mare pompă de însuși I. P. Sa Metropolitan, s'a folosit de cătră fruntașii comunei de moment de creștere și educare, cătră tot ce e românesc.

După actul sfințirii comune, poporul cu intelligența a fost conduși în spațioasa „sală festivă“ și aici li-s'a rostit trei discursuri festive care de care cuprinzător de mai multe învățături și care de care mai însuflețitor! Oratorii festivi au fost domnii Dr. N. Comșa, Dumitru Lăpădat și Dr. Ioan Stroia, ear' între discursuri s'a cântat 2 cântări, una de corul elevilor și una de brava „Reuniue română de cântări“ („Cântată“ text de A. Bârsan, compoziție de G. Dima) Corurile au fost dirijate de inv. Iuliu Crisjan.

Iar că vorbirile în ce duch au fost ținute, lăsăm să urmeze aici drept model vorbirea rostită pe presidentu comitetului parochial dl Dr. N. Comșa. Iată-l!

Inaltpreasfinția Voastră!
Doamnelor și Domnilor!

În calitate de president și delegat al comitetului parochial, cu gând senin și inimă curată Vă salut în numele poporului. Cuprins de dragoste frățească, nota caracteristică a Românilor în genere și a selișteanului în deosebi, vă zic: „Bine ați venit“ la nunta ce o prăznuiește azi sufletul poporului de aici cu iubirea inimii sale pentru cultura națională română.

În secul zilelor noastre ori-ce ființă cuprinsă de dorul binelui găsește razimul și nutremntul de lipsă la suportarea greului vieții — în manifestații de natură idealistă. Pornirile ideale ori de-ce parte, ne încălzesc, ne îndulesc.

Dar' când acestea erump din stratul cel mai sănătos, mai viguros și și mai trainic al societății omenești, din popor, din țărâname — puterea lor e elementară, ne răpește, ear' apariția lor un semn, că existența idealilor în viața omenească, e o necesitate absolută.

Ce ar și fi vieța fără ideale?

Un gol întins, un îngheț etern, care ar nimici și aceea enigmă mistică a vieței, pe care o numim „speranță“, speranța în viitor, speranța în zilele bune de apoi.

ochii holbați, cu inima sărită, toată ziuca umblă de colo până colo fără să poată să-și găsească o alinare de suferințe.

Iși caută copiii, zicea ea sârmăna — că au plecat draguții de ei desculți, desbrăcați în miez de noapte, și nu știe poteca pe care au apucat.

Venise Marîn de la munca câmpului și ca un trăsnet căzu peste el nenorocita veste pe care i-a împărțit-o oamenii din sat, căci Leana nu mai știa să spue sârmăna un cuvânt. Și-a strâns inima de durere bietul creștin, și s'a resemnat în fața unei dureri așa de pătrunzătoare.

Dar ea... nu voia să știe, toată ziua alerga pe marginea gârlei, unde mititeii adesea se scaldau în apa caldă-dică a pârâului și îi căta și îi striga pe nume. Și une-ori lua de acasă demăncare pentru ei zicând că o duce draguților ei copilași.

În zadar căuta Marîn să îmbuneze sufletul ei sdrobit de o pierdere așa de mare, căci Leana nu mai asculta, nu mai știa ce face, aci începea să plângă, aci ridea, aci își rupea sdrențele de pe ea. Inebunise sârmăna...

Alpo.

Și care poate fi oare cel mai înalt, cel mai frumos, cel mai fericitor ideal al unui popor, ideal, care să-i mărească mai mult speranțele, și să-i ofească mai mult puterile de viață?

S'o spun eu? Nu. Nu o voi spune eu cu graiul, o spune însuși poporul, o spun faptele sale. Un singur gest e de ajuns, ca să n'țelegem că ne zice: „Priviți acest majestos templu, numit școală. El e sfântul lăcaș în care sunt depuse speranțele mele spre înflorire, în care sufletul meu se leagă pentru vecie cu iubirea inimei mele pentru cultură; el e haina scutitoare a idealului meu, a culturii.

Cultura! Cultura prin școală! Cultura prin școala adăpostită sub aripile binefăcătoare ale bisericii! Iată idealul poporului român de aici și de pretutindeni, eată și idealul cărturarilor cari se simt că sânt trup din trupul poporului și suflet din sufletul lui; iată idealul tuturor, cari cunosc și știu aprecia rostul vieții.

În dezvoltarea culturii prin școală principiile fundamentale hotărâtoare trebuie să fie etice-morale, căci numai acestea au dreptul de existență.

Și etice vor fi dacă vor determina, ca în sufletul școlii să se reoglindeze, fără podoabe nepotrivite, majestatea legii, dulceața limbii, originalitatea datinilor și obiceiurilor și vigoarea aspirațiilor poporului, din a cărui trudă materială și spirituală e eșită și pentru a cărui înaintare e menită școala.

Românesc fiind poporul, care dă suflet școlii, și românească fiind școala, care cultivă sufletul poporului, cultura propagată prin școală nu poate fi decât națională, și numai cultura națională e etică-morală.

Nu mai această cultură poate fi prielnică poporului român, numai această îi poate asigura existența ca popor, numai ea îl poate apropia de ținta finală: „fericirea“, căci numai ea e firească, numai această cultură e clădită de acele eterne legi naturale, cari prin nimic și nici odată nu se pot distruge. Zinic ne spun vedit, ne arată doar aceste legi, că: în zadar vei schinji ciocăria de cânte ca priveghitoarea, în zadar vei silui trandafirul să iee forma, colorarea și mirosul violelei.

Cultura națională nu învoalvă însă, că se ne închidem cu mur chinez față de cultura popoarelor cu cari soarta ne-a destinat să avem aceeași patrie, și nici față de cultura altor popoare.

Respectul ce-l pretindem noi pentru cultura noastră, îl datorim și 'l aducem și noi culturii altora.

Dar' chiar pentru-ca acest respect să se poată naște și să poată fi bine priceput, e absolut necesar, ca pentru dezvoltarea sa să fie căutată calea naturală, evitând siluirea. Și naturală va fi calea, dacă acele simțiri eterice — transpuse în noi din părinții nostri — pentru originea noastră, pentru trecutul nostru, pentru istoria noastră, cu eroii ei, cu isprăvurile, bucuriile și durerile străbunilor nostri — vor fi lăsate în jingășia lor neatinsă și în dezvoltarea lor cultivate de bărbați de aceeași pânură sufletească, de dascălul român, neinfluențat de nimic de cât de firea sa.

Acestea sunt principiile, acestea normele, după cari va trebui condusă școala noastră, pentru-ca din ea să răsară majestoasă și strălucitoare cultura noastră națională etică-morală și prin ea avântul poporului în bine.

Pe umerii voștri, harnici pionieri ai culturii, dascăli români, pune poporul îndeplinirea acestei grele sarcini. Împliniți-o cu sfințenie ca înaintașii voștri, ca să vă puteți clădi ca și ei un monument neperitor de recunoștință în inima poporului, pe care chemați sunteți să 'l înzestrați cu cea mai puternică armă în lupta

vieții: cu cultura, cu știința. Aduceți-vă-ți aminte tot-deauna la împlinirea sfintei voastre misiuni, de copilăria Voastră, de îmbărbătătoarele cuvinte ale tatălui voștru și de dulcele graiu al mamei voastre cu care vă gugulea și legăna, căci tată și mamă le sunteți celor ce creșteți. Fiți mândri, că sunteți dascăli, căci și Dzeul-om, Isus Christor, dascăl a fost al omenimei.

Ear' voi, iubii frați selișteni, uitați-vă cu fală la isprava voastră, fiți mulțumiți cu voi, că mostenirea de la străbunii voștri: „școala“, puterea voastră, viața voastră, ați putut-o păstra neatinsă și o lăsați drept moștenire fiilor și nepoților voștri mărită și împodobită. Nu lăsați să sece din inimile voastre nici-odată dorul pentru fapte frumoase și nobile, și fiți veseli, când isprăvurile voastre sunt laudate și aprobate pe cei mai luminați oameni ai neamului românesc și de însuși capul bisericii și școlii noastre. În bucuria voastră uniți-vă cu mine în uralele de „să trăiască“, ce le adresăm tuturor, cari au venit să prăznuiească cu noi: Nunta sufletului nostru cu iubirea inimei noastre pentru școala și cultura națională română. „Să trăiască!“

NOUTĂȚI

„Geogeană“ și-a ținut Dum. în 29 Nov. adunarea de constituire în casele dlui Dr. Margita în Geoagiu, sub presidenția dlui Nicolae Vlad, (Orăștie) fiind notar adhoc dl Sim. Dămian. S'au pertractat obiectele la ordinea zilei, s'a constatat că capitalul e asigurat prin plățirea percentelor prescrise după 800 acții (80.000 cor.) S'au cetit și stabilit statutele institutului. Prezenți peste 60 acționari.

Fondatorii, folosindu-se de dreptul ce și-au rezervat în prospect, au numit ei prima Direcțiune, pe timp de 3 ani, și anume: Nicolae Vlad, Dr. Aurel Vlad, I. I. Vulcu, (aleși la dorința »Ardeleni« ca participantă cu 300 acții) Dr. I. Margita, Ioan Popovici, Iosif Indrieș, Nic. Burzan, Nic. Dămian, P. Lula, Nic. Fieru și Nic. Todea.

Ear' în comitetul de supraveghere au fost aleși pe un an: Dr. Aurel Oprea, Ioan Bălșan, Rômulo Nicoară, Sim. Filimonescu și Eftimie Costescu.

Incurend Direcțiunea își va ținea prima ședință în care se va constitui alegându-și pe directorul, președintele etc.

Acest institut are de împlinit o frumoasă misiune în partea locului, — fi dorim dela D-zeu cele mai frumoase succese în interesul oropsitului popor de pe valea Geoagiului.

La Hunedoara a fost de prinderea postului de Crăciun, o vială și fericită petrecere cu concert, declamații și producții frumoase, — despre care vom publica raportul, primit la încheierea focii.

E o impertinență, o mojicie și o rătăcite de bătrân ajuns la mîntea de copil, când „Gazeta“ dela Brașov în numărul dela 4 Dec. n. afirmă, în prim-articol, deci la locul unde ci-că vorbește serios, — că Dr. Aurel Vlad ar fi gata a intra în partidul lui Tisza!, — când e știut că în discursul seu din urmă, tocmai pe când „Trib. Pop.“ manifesta neînțelegerea sa încredere în șeful noului guvern, deputatul Dobrei 'i-a spus-o lui Tisza în față, în fața parlamentului și a țării, — că nu are încredere nici în el, nici în trecutul lui, nici în promisiunile lui!

De unde ia dar' „Gazeta“ îndrăzneala a ataca atât de pervers caracterul deschis al oamenilor?

Biserica din Rénghet (tract. Orăștie), zidită cu mulți ani înainte, dar' din lipsa de mijloace, neterminată până ăstăzi, — a ajuns azi în starea dorită de toți credincioșii ei: în vara asta i-s'a făcut și cele din urmă lucrări de terminare, cu spese iar' însemnate,

ear' acum gata de tot, a fost în 29 Nov. sfințită. Actul sfințirii s'a făcut în mijlocul unei mari însuflețiri a poporului din loc și jur, prin dl V. Domșa, încungiurat de preoții Al. Oprea, Simion Filimonescu, Oct. Sabău, Ir. Necșa, I. Bogdan și D. Ivașcu. A ridicat mult frumseța serviciului corul bisericesc din Sécărumbu care a cântat, condus de Inv. I. Jula, spre înălțarea sufletească a tuturor. Dl protopresbiter a ținut poporului o cuvântare cu îndemnuri la viața creștinească și laudând pe cei-ce au jertfit pentru casa Domnului. S'a dat un prânz bogat în școală, cu toaste și cântări. S'a produs și aci corul din Sécărumbu. Poporul din Rénghet vrednicește toată lauda pentru ajutorul dat preotului său la îndeplinirea acestei lucrări, și laudă preotul și comitetul parochial. Să se bucore la mulți ani de noul lor Sion!

Presara sfântului Andrei are să ne fie și ăstăzi, ca și anii trecuți, privilegiu de-a ne desfăta o oră în producțiile școlărilor nostri celor mai buni dela școala capitală din loc. Corpul învățătoresc aranjează și ăstăzi, Sămbătă în septemăna viitoare seara, o producție de Sf. Andrei, la care vor fi producții de cântări, declamări, dialoguri, etc. și la care prin aceasta sunt invitați toți binevoitorii școlii noastre.

Foc năprasnic a nimicit aproape de tot comuna Balomir, cea de câtră Hațeg, (nu de lângă Orăștie, precum au dat fals știrea unele foi). Au ars 42 case cu edificiile lor economice. Peste 42 familii sunt rămase în cap de iarnă, în cea mai neagră săracie și fără adăpost! Și, durere, cei mai mulți nici n'au fost asigurați contra focului!

Luni, în 7 Dec. n. va fi ședință la comunitatea orașului nostru Orăștie. Să presintă socotelile orașului pe 1901 și 1902 și bugetul pe 1904.

„Reuniunea a II-a de înmormentare din Deva“ e pe calea unui avânt nou: Directorul ei, dl A. A. Nicoară lucră din toate puterile să-i înmulțească membri prin ținuturi apropiate și mai îndepărtate, constituind filii de ale ei.

Așa s'a făcut de curând începutul unei filii la Dobra, unde s'au înscris în prima zi 24 membri, și înscrierile se urmează prin comunele vecine.

Ear' Dum. trecută dl Nicoară a înființat în Beclăuș (l. Făgăraș) o filie, adunând în o zi taxe de 300 cor. dela 130—140 membri.

În chipul acesta Reuniunea se va împuternici și estinde, spre folosul poporului care întră în legături cu atari Reuniuni folositoare, cum e asta din Deva și a noastră din Orăștie. Dorim succese tot mai strălucite!

Dela conferența preotească.

Precum am spus, conferența preotească dela Orăștie (24 Nov. n.) a fost premească de un serviciu divin de model. La acel serviciu părintele Nicolae Terhetea (Tămășasa), a ținut următoarea predică:

Ori cui s'au dat mult, mult se va cere dela el. Luca 12. 78.

On. și în Cristos fraților preoți!

Cine dintre noi nu va tresări în sufletul lui la auzirea sf. evanghelii de astăzi? Fi-va între noi unul, carele să nu recunoască că cele ce s'au zis în această sfântă evanghelie nouă ne sună?

Cine este ispravnicul credincios și înțelept pe carele domnul l'au pus peste slugile sale să le dea la vreme măsura de grâu?

Sunt convins că și voi împreună cu mine veți admite, că noi suntem acel ispravnic pus peste credinciosul poporului dlui să-i dăm la timp măsura de grâu. Dar' fi vom da noi măsura de grâu indispensabilă la susținerea vieții sale fizice? O, nu! Sub această măsură nu trebuie să înțelegem noi aci bucatele neapărat trebuincioase ca să-și susțină viața fizică, căci aceasta după porunca lui Dzeu fie-care dator este a și-le agoni cu sudorea feței sale.

Ci trebuie să-i dăm măsura de grâu la susținerea și dezvoltarea vieții sale spirituale și morale, tot atât, dacă nu și mai indispensabilă decât

produsele naturii pentru viața fizică.

Fraților! omul lipsit de lumina ochilor săi trușteți totdeauna e posomorât, e indispus, căci el nu se poate desfăta în variațiunile creaturilor lui D-zeu. El nu are idee cum toți și toate aleargă, se luptă pentru existență în acest mare furnicar pe carele îl numim noi viața pământească.

Tot așa omul lipsit de știință, nu se poate îndulci de produsele oamenilor de știință, nu-și pricepe preceptele religioase, n'are idee de destinațiunea sa ca om, nu știe nimic și astfel cade în noroiul păcatelor de unde nu mai este mântuire și nu mai poate eși, nu... căci e orb sufletește și nu vede calea ce duce la mântuire. Vieța lui nu mult se deosebește de a animalelor necuvântătoare.

Datotința noastră este în vîrtutea oficiului nostru de părinți sufletești a influența creșterea poporului încă din casa părintească, apoi în școală dar mai cu seamă în sf. biserică, la toate ocaziunile scoțând din izvorul cel nesecat de învățături din sfânta Scriptură, aceea ce e accesibil priceperii ascultătorilor nostri. Lărgind astfel treptat cercul cunoștințelor, ne vom apuca a zidi în sufletul lor cele trei vîrtuți cardinale: credința, nădejdea și dragostea, fără de cari întregă viața omului nu plătește nimic, ba de multe ori fi devine insuportabilă. Cum voi stărni eu însă credința în cine-va, dacă eu însumi sunt necredincios?

Cum voi face eu pe cineva să spereze cele viitoare? viața de veci răsplată după faptele noastre, înviearea cea de obște, dacă eu însumi sunt lipsit de acea speranță?

Cum voi putea eu predispuce pe cine-va să-și iubească pe deaproapele său, dacă sufletul meu e stăpânit de mînie, ură și pizmă?

Ni-se cere deci, ca mai înainte noi să fim neîndoelnici credincioși lui Dzeu și sfințitorii lui descoperiri.

Să nădăjduim răsplată bună, sufletul nostru să-l înfrumusețăm cu fapte bune și bine plăcute lui D-zeu și oamenilor, că pentru aceea suntem noi puși ispravnici preste slugile sale.

Să lăpădăm dela noi sumețic, mânia, ura, invidia, iubirea de ceartă, să întipărim în sufletul nostru cuvintele mântuitorului cătră învățăcelii săi: „poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unul pe altul cum și eu v'am iubit pe voi.“

Și această iubire să o transpunem și asupra fiilor nostri sufletești, cum și sf. apostoli au făcut-o față de creștinii cei dintâiu. Nu numai, ci să ne niuzim din toate puterile noastre, ca să ne angajem spiritul și trupul nostru ca și sufletul lor să se pătrundă de razele iubirei de Dzeu și a de-apropelului acest precept, pe carele să basează întreaga noastră religie creștină.

Ne-a succes acest lucru? am porinit poporul pe calea care duce la mântuire, numai grije să avem să nu devieze iarăși, căci ispitele multe sunt. Au nu pentru aceea ne zice apostolul Pavel: să stăm asupra cu vreme și fără vreme. Iată măsura de grâu care datori suntem să o dăm slugilor Dui ca ispravnici credincioși și Dnul ne va răsplăti cu bine, ne va pune preste toată avuția sa, ne va încununa cu cununa cea nevătăjită a mării sale cei cerești,

Căci dînsul ne spune că fericit sluga pe carele viind Domnul îl va afla făcând așa.

Vai nouă însă, de vom abusa de încrederea Domnului nostru și vom cugeta întru inimile noastre că va zăbovi Domnul a veni și vom începe a bate pe robii și pe roabele date nouă spre supraveghiere, vom mânca și vom bea, ne vom îngrijii numai de pântecelii voștri. căci în ziua întru carea nu gândim și în ciasul, întru carea nu gândim și în ceasul întru carele nu știm, va veni Domnul și ne va despica și partea noastră o va pune cu credincioșii. Acea slugă care a știut voia Domnului și poruncile lui și dacă nu vom face după voia lui, ne vom bate mult.

Nu suntem numai noi cei de astăzi ispravnicii Domnului, să căutăm în istoria bisericii și vom afla cu sutele și cu miile ispravnici cari au făcut voia Domnului și stau înaintea noastră ca tot atăta luceferi strălucitori, demni de imitați.

Trebuie să ne însuflețim din viața și faptele lor. Internul nostru să se umplă de o nobilă resignațiune, precum aceea au fost, să nu așteptăm răsplată dela oamenii căci oamenii știm cum au răsplătit pe fiul lui D-zeu pentru facerile lui de bine, știm cum au au răsplătit pe apostoli și pe toți luminații sfinți părinți.

Din contră vom urma și vom niusi a ne apropia de modelul nostru care ne-a ales pe noi din lume și ne-au pus păstorii turmei sale celei cuvântătoare și e mare turma lui precum mare e și El, căci „Cristos e păstorul mare, turmă ca el nime n'are“.

Acestui păstor fi suntem locțiitori și turma lui datori suntem a o păstori, să o păstori cu credință, cu dragoste și cu resignațiune. Să ne aducem aminte că sufletul turmei sale îl va cere dela noi și va va fi nouă dacă nu ne vom putea da seama despre el și va peri din vina noastră.

Ori cui s'au dat mult, mult se va cere dela el, cuvintele Domnului adeverate sunt din veac și până în veac și noi suntem aceia cărora s'a dat mult din darul lui și mult se și cere dela noi, să ne silim din toate puterile noastre să și satisfacem acestei așteptări... Amin.

FEL DE FEL

Cămătării Parisului.

Creatura egoistă numită om, de când există, a știut să facă capital din nenorocirea ori din strămtorarea semenilor sei.

Deodată cu rafinarea moravurilor, cu înmulțirea trebuințelor de trei, a câștigat în însemnătate și una dintre cele mai neomeneste întreprinderi adecă usura (cămătăria).

Intr'un oraș ca Parisul joacă cămătării un rol, despre a cărui însemnătate se poate încredința numai acela, care este atât de prost ori nenorocit să ajungă cu aceasta pe oameni în treburi „comerciale“, ori apoi acela, care spre scopul de studii culturale historice privește după culisele acestor miserabili.

Dacă deschidem „Corpus juris“ și cetim legile privitoare la interese conform cărora „personae illustres“ e iertat să iee numai 4, comercianții 8, și toți ceilalți numai 6%; și dacă cetim mai departe că nu este nimeni iertat să adaugă interesele la capital și să ia interese după interese, — atunci ni-se par aceste legi, față de starea faptică a cămătării ce se face la Paris ca un cântec din vremuri din povești, ca o legendă, pentru a cărei coarde fine, ne lipsește priceperea.

În Lani trăesc la un fel de cămătării, cari iau 5000%!

Cum se poate? Cine e așa de timpit, așa de nebun să cadă pe mîna unei astfel de liprtoare? Iubite cetitorule! La Dumnezeu și la Paris toate-s cu putință! Foamea doare, și o inimă care a ajuns la desnădăjduire e primitoare de toate!

Cei mai vestiți cămătării ai Parisului în Evul mediu au fost Jidovii din Lombardia, cari locuiau în aceea stradă, care încă și azi mai poartă numele lor. Revoluțiunea din 1789 îl șterse de pe față pămîntului. În locul lor apărură membrii numeroși și răspânziți ai familiei răspingătoare. Acești cămătării ordinari locuiau în o baracă de înfățșare atât de murdară încât trebuie că nici de murdăria proprie a intermului lor nu-și dau seamă ea armonia pe deplin cu giurul în care trăiau.

Praf gros acoperea mobilele mîncate de cari, de pe pereți picura o umezeală grețoasă, lumina zilei lu-

mina acest locaş al decadentei ome-
neşti numai în mod cruşător.

Aceste tipuri le-a desemnat poetul
Balzac cam astfel: cu un caftan lung
adesea brodat, în fes soios a căru
culoare originară nu se ştie!...

Cu pantofi de casă scăldaţi, ş'o pă-
reche de ochelari cu sticle mari ro-
tunde, cari fi dau un aer de bufniţă.

Fruntea şi obrajii se întreceau în
creţe; nasul subţire ascuţit, bărbia
eşită, buzele vineţii şi înguste, com-
pletau tipul miserabilului, care era
prea vicelan decât să ajungă a se
lovi de lege, pentru aceea însă răul
ce au făcut 'i-a făcut vestiţi.

Tipul usurarului de 1870 încoace,
e de regulă un bărbat din anii mij-
locii, ba adesea un tânăr în floarea ce-
lor 20 de primăveri.

Impărţirea muncii a cucerit şi aici
teren, așa încât se poate zice, că azi
fiecare clază își are lipitoarea de sânge
Aceste lipitori nu se prea deosebesc
ca înfățişare.

Să lăsăm deci să ne treacă pe
dinainte vre-o câteva tipuri de ace-
stea de mișei:

1. **Cămătarul proletarului.** Cămătarul
proletarului, a săracimii, să hrănește
din lacrimile desnădăjduirii, din sus-
pinele muribunzilor! El ia din gura
celor flămânzi singura bucată de
pâne! Pe stradele Parisului e des-
voltat comerțul mișcător de legume,
poame, pești și alte mijloace de trai.
Vânzătorii își trag marfa după ei pe
niște căruțe, în năpejde să facă
concurență halelor de vânzare. Din
nenorocire nu au acești sclavi nici
măcar atâta, cât le trebuie să se hră-
nească: în fiecare dimineată deci se
duc la cămătar, și împrumută după
mărimea întreprinderii lor, 3, 4 până
12 lei. Seara dau înapoi capitalul îm-
prumutat pe lângă camătă de 1 svans
(ban) de fiecare leu. Cinci lei aduc,
cămătarului pe calea asta 7½, pe lună,
ear' pe an 90 lei.

În strada St. Iagues locuia încă
înainte cu 3 ani un Jidov cu numele
Bernier, care împrumuta bani pe ama-
nete (zaloage). Unul dintre clienții sei
zilnici era o sērmană veduvă bătrână:
ea bătea regulat dimineată și seara
la vânzătorul fără suflet, până când
într'o zi au scos-o moartă din riul
Seine.

Publicațiune.

„Hațegana“ institut de cre-
dit și economii societate pe
acții în Hațeg, prin aceasta în-
științează pe deponenții săi, că
dela 1-a Ianuarie st. n. 1904,
atât pentru depunerile vechi,
cât și pentru cele noi, va
plăti numai 5% interese, și
contribuție de stat.

Hațeg, la 26 Nov. 1903.

Directiunea.

Ea își zălogea în fiecare dimineată
hainele de pat ale copiilor; ear seara
zălogea hainele de pe copii, pentru a
le scoate pe cele de pat!... Acest
schimb o costa fiecare dată 25 bani,
adecă 50 bani de zi. Limba nu are
cuvinte, care ar putea înfiera aceasta
nemernicie! „Geșeftul“ acestor lipi-
tori, deoare-ce Bernier are în Paris
mulți soți, nu aduce mai puțin, decât
5000 procente la an. Cu vre-o câți-
va gologani își procură Berinerii o
rentă frumoșică!

(Va urma).

De vânzare

400 stângini lemne de foc
(fag) le vînd cu stânginul și și
mai puțin, după plac, tăiate sau
netăiate, eventual le duc și acasă.

De-asemenea primesc lemne
stréine spre tăiere.

Prețul unei tăieturi pro stângin
80 fileri.

Cele mai moderate prețuri.

Doritorii a să adresa

J. & G. Oprean

Strada Romoșelului, lângă casele
d-lui Schenk în Orăștie.

Sz. 1478—1903. végrhtói.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kir. bírósági végrehajtó, az
1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmé-
ben ezennel közhirre teszi, hogy a
szászvárosi kir. járásbírósnak 1903.
évi V. 997 sz. végzése folytán Dr. Vlad
Aurel szászvárosi ügyvéd által képvise-
lt „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet
részvénytársaságnak Pász Szávu sze-
rekai és kisdenk lakosok és társai
elleni 135 K tőke, ennek 1902. évi
15/IX.-től 6% kamatai 67 K. 60 fill.
eddig és 3 K 70 fill. ezuttali költsé-
gek erejéig kielégítésként lefoglalt és
830 Kra becsült ökrök, széna, szekér,
tehenek birói árverésen elfognak adadni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir.
járásbírósnak 1903. évi V. 997/2 sz.
végzése folytán eszközzésére határidőül
1903. évi decz. hó 15-ik napjának
d. u. 2 órája tüzetik ki Szerekán és
Kisdenk az adósok lakására a midön
is a jelzett ingok esetleg becsáron a-
lól is, azonban csakis készpénz mel-
lett fognak eladatni.

Kelt Szászvároson 1903. évi nov.
hó 16-án.

Rác Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 797.—1903. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmé-
ben ezennel közhirre teszi, hogy a
dévai kir. törvényszéknek 1903. évi
V. 1287 sz. végzése következtében Dr.
Antoni Ede ügyvéd által képviselt
„Brooser Vorschuss-Verein“ javára
Truka Lázár ellen 400 K s járuléka
erejéig 1903. évi február hó 25-én fog-
natosított kielégítési végrehajtás utján
lefoglalt és 602 Kra becsült következő
ingóságok, úgy mint: szarvasmarhák,
buza, zab, szekér és sertés nyilvános
árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a algyógi kir.
járásbírósnak 1903. évi V. 104/2 számú
végzése folytán 400 K tőkekövetelés
ennek 1901 évi június hó 1 napjától
járó 6% kamatai, 1/3% váltódj és
eddig összesen 79 K 90 fillben birói-
lag már megállapított költségek erejéig
Algyógyalfalu községében Truka Lázár
lakásán leendő eszközzésére 1903. évi
decz. hó 9-ik napjának d. e. 9 órája
határidőül kitétik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegzéssel
hivatnak meg, hogy az érintett ingó-
ságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és
108. §§-ai értelmében készpénzfizetés
mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség
esetén becsáron alul is, el fognak a-
datni.

Amennyiben az elárverezendő in-
góságokat mások is le és felülfoglal-
tatták s azokra kielégítési jogot nyer-
tek volna, ezen árverés az 1881. évi
LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Algyogyon, 1903. évi nov.
hó 25 napján.

Ruszuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 8178—1903. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. jbiróság mint
tkvihatóság közhirre teszi, hogy az

„Ardeleana“ pénzüntézet végrehaj-
tónak Korhán Ilna és tsa vég-
rehajtást szenvedő elleni 398 K
tőkekövetelés és jár. itánti végre-
hajtási ügyében a dévai kir. tör-
vényszék (az algyógi kir. jbiróság)
területén lévő Glódon fekvő a glódi
34 sz. tjkvben

A + 1 rd. 70/2 hrsz. ingat. 320 K
71/2 ” ” 36 ”
A + 2 rd. 72/2 ” ” 36 ”
A + 3 rd. 243 ” ” 5 ”
A + 4 rd. 261 ” ” 18 ”
A + 5 rd. 264 ” ” 4 ”
A + 6 rd. 268/1 ” ” 2 ”
A + 7 rd. 473, 475, 477 hrsz. 37 ”
A + 8 rd. 500 hrszámra
501 ” 11 ”

A + 9 rd. 504, 505 hrsz. 13 ”
A + 10 rd. 797, 798 ” 10 ”
A + 11 rd. 877/2 hrszámra 5 ”
A + 12 rd. 878/2, 881/2 hrsz. 2 ”
A + 13 rd. 935/2, 937/2, 949/2
951/2, 952/4, 954/2 16 ”

A + 14 rd. 977/2 hrszámra 16 ”
A + 15 rd. 979/2 ” 13 ”
A + 16 rd. 983/2, 985/2 hrsz. 25 ”
A + 17 rd. 1196/1, 1198/1,
1200/1 hrszámra 18 ”

A + 18 rd. 1206/2 ” 2 ”
A + 19 rd. 1218/2 ” 23 ”
A + 20 rd. 1238, 1242 hrsz. 5 ”
A + 21 rd. 1245/2, 1246/2
1248/2 hrszámra 8 ”

A + 22 rd. 1252/2, 1253/2 hrsz. 9 ”
A + 23 rd. 1315/2, 1323/2
1324/2 hrsz. 22 ”

A + 24 rd. 1328/2 hrsz. 19 ”
A + 25 rd. 1354/2 1356/2,
1358/2 hrsz. 24 ”

A + 26 rd. 1417 hrsz. 9 ”
A + 27 rd. 1439/2 hrsz. 11 ”
A + 28 rd. 1455/2 hrszámra 3 ”
A + 29 rd. 1497/2 ” 6 ”
A + 30 rd. 1522/2 ” 2 ”

A + 31 rd. 1529/2, 1552/2 hrsz. 7 ”
A + 32 rd. 1570/2, 1571/2
1572/2 hrszámra 17 ”
A + 33 rd. 1582/2, 1584/2,
1586/2, 1587/2 8 ”

A + 34 rd. 1631/2 hrszámra 10 ”
A + 35 rd. 1651/2 ” 7 ”
A + 36 rd. 1725/2, 1727/2 hsz. 14 ”
A + 37 rd. 1751/2 hrszámra 7 ”
A + 38 rd. 1755/2 hrszámra 7 ”
A + 29 rd. 1788/2, 1789/2,
1790/2, 1791/2,
1792/2 hrszámra 17 K-

ban ezennel megállapított kikiál-
tási árban elrendelte, és hogy a
fennebb megjelölt ingatlanok az
1903. évi december hó 28 nap-
ján d. e. 9 órakor Glód község-
házánál megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiál-
tási áron alól is eladatni fognak.
Árverezni szándékozók tartoz-

nak az ingatlanok becsárának
10%-át készpénzben, vagy az
1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett
árfolyammal számított és az 1881.
évi november hó 1-én 3333 sz. a.
kelt igazságügyminiszteri rendelet
8. §-ában kijelölt óvadékképes ér-
tékpapirban a kiküldött kezéhez
letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz.
170. §-a értelmében a bánatpénz-
nek a bíróságnál előleges elhe-
lyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átjzolgáltatni.

Szászváros, 1903. évi szeptem-
ber hó 30-án, a kir. jbiróság
mint tkvi hatóság.

Fekete
kir. albiró.

Sz. 1479—1903. kir. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kir. bírósági végrehajtó,
az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmé-
ben ezennel közhirre teszi, hogy a
szászvárosi kir. járásbírósnak 1903.
évi 967 polg. sz. végzése folytán Dr.
Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd álta.
képv. „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet
részvénytársaságnak Talpás Mária főj
Buta nagydenkdi lakos és társai elleni
200 K tőke ennek 1902. évi 3/IX.-től
6% kamatai, 62 K 90 fill. eddigi 3 K
90 fill. ezuttali költségek erejéig kie-
légítésként lefoglalt és 750 K-ra be-
csült tehenek, ökrök, széna, szekér,
sertések birói árverésen elfognak
adadni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir.
járásbírósnak 1903. évi V. 967/2 sz.
végzése folytán eszközzésére határidőül
1903. évi december hó 15-ik napja-
nak d. e. 9 órája tüzetik ki, Nagy-
denken adósok lakásán a midön is a
jelzett ingok esetleg becsáron alól is
azonban csakis készpénz mellett fog-
nak eladatni.

Kelt Szászvároson, 1903. évi nov.
hó 16-án.

Rác Árpád
kir. bir. végrehajtó.

Din lăsământul după domnul
Andreas Müller (str. Drumul-terii
Nr. 34) sunt

de vânzare

din mână liberă următoarele rea-
lități și obiecte:

1 viie cu parcele de fênaț, pe
Dealu-mare;
1 maieriște cu casă;
1 îmblătitoare pe Dealu-mare;
1 mașină de îmblătīt;
1 teasc de stors struguri, etc., etc.

Informațiuni mai apropiate se
dau în prāvālia de manufacturi a
domnului Carl Zobel și în casă
(Drumul-terii, Nr. 34).

Un învățăcel

avînd 2—3 clase gimnasiale,
ori reale, să primește numai
decât în prāvālia de coloniale
și fer a subscrișului!

Cei cu cunoștință de limbi,
sunt preferiți!

Joan Rob,

COMERCIANT

ORĂȘTIE (piața primăriei).

MAȘINI DE CUSUT SINGER,

originale, pentru trebuințele familiare și pentru
tot felul de alte ramuri de industrie.

Mașinile de cusut SINGER & COMP. au ajuns renumite
prin **calitatea excelentă** și aptitudinea lor de lucru, cari
totdeauna au distins toate produsele acestor mașini.
Instrucție gratuită în toate speciile de broderii artis-
tice moderne. Pentru mănarea lor se află motoare
electrice, în tot felul de mărimi.

EXPOZIȚIA
UNIVERSALĂ DIN
PARIS 1900.
„GRAND PRIX“
CEA MAI ÎNALȚĂ
DISTINCȚIE

Singer & Comp.
societate pe acții pentru mașini de cusut,
Timișoara, Str. Hunyadi, Nr. 10.

EXPOZIȚIA
DE APĂRARE
CONTRA FOCU-
LUI, BERLIN
1901.
NEDALIE DE AUR
CEL MAI ÎNALT
PREMIU.

Cursul de învățământ al broderiilor artistice se
ține de present în sala hotelului „PANNONIA“
în Orăștie, unde sunt expuse spre vedere obiecte
de broderii, cari de cari mai frumoase.

„Tipografia Nouă“
în Orăștie efeptuește tot soiul
de lucrări, prompt și cu acurateță!!!